

Beata Filipiak

Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu

ZNACZENIE INFORMACJI W OCENIE SYTUACJI I GOSPODARKI FINANSOWEJ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W OPINIACH RESPONDENTÓW¹

Streszczenie: Artykuł prezentuje znaczenie informacji w ocenie sytuacji i gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego. Autor opisuje rolę i znaczenie informacji w procesie dokonywania oceny sytuacji i gospodarki finansowej. Analizowane są badania przedstawiające ewaluację istniejącego systemu informacji oraz jego przydatność w dokonywaniu oceny sytuacji i gospodarki finansowej.

1. Wstęp

Funkcjonowanie jednostki samorządu terytorialnego w otoczeniu wymaga szczególnej dbałości o wiarygodność finansową. Jednym z elementów wiarygodności finansowej jest sytuacja finansowa, która określa zdolność do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań oraz możliwości realizacji zadań w określonym czasie, standardzie jakościowym, jak również zakresie. Sytuacja finansowa jest skutkiem decyzji podejmowanych w obszarze gospodarki finansowej.

Aby móc realizować zadania, kreować rozwój społeczno-gospodarczy, konieczne jest posiadanie wiarygodnej informacji o stanie gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego oraz o jej sytuacji finansowej. Informacja taka powinna być dostarczana nie tylko w układach bieżących (przedstawiając sytuację *ex post*), ale również w przekrojach wieloletnich (prognostycznych *ex ante*). Chodzi tutaj o to, aby organy samorządowe, podejmując decyzje bieżące i o nowych przedsięwzięciach (rozwiązaniach organizacyjnych, usługach, technologiach), mogły uwzględniać ryzyko oraz zmiany koniunkturalne. Ryzyko można ograniczyć,

¹ Praca naukowa finansowana ze środków na naukę w latach 2006-2008 jako projekt badawczy nr 1 H02C 103 30.

mając odpowiedniej jakości informacje, podnosząc poziom wiedzy o otaczającej rzeczywistości czy też stosując odpowiednie instrumenty finansowe.

W tych warunkach znaczenia nabiera zapotrzebowanie na informacje stanowiące podstawowy element zarządzania podsektorem samorządowym, jego podmiotami i podległymi mu jednostkami. Dodatkowo podsektor samorządowy funkcjonuje w warunkach gospodarki rynkowej, która opiera się na poszanowaniu praw naturalnych oraz podstawowej zasady – konkurencji, gdzie podstawą jest właśnie informacja.

Celem artykułu jest przedstawienie teoretycznych oraz pragmatycznych aspektów związanych z wykorzystaniem informacji w ocenie sytuacji i gospodarki finansowej JST.

2. Informacja jako podstawa podejmowania decyzji przez organy samorządowe

Wiarygodną informacją jest taka, która jest istotna dla rozwiązania określonego problemu decyzyjnego, wystarczająco dokładna i kompletna, pochodząca z wiarygodnego źródła, dostarczona do odpowiedniego odbiorcy i w odpowiednim czasie, na odpowiednim poziomie szczegółowości, przesyłana za pośrednictwem odpowiedniego kanału komunikacyjnego, zrozumiała dla użytkownika (często decydenta) [Lucey 1995, s. 20]. Aby uznać informację za przydatną, powinna ona spełniać następujące kryteria:

- 1) musi być generowana terminowo, gdyż powinna oddawać zachodzące zdarzenia gospodarcze i stany otoczenia w sposób aktualny,
- 2) koszty wygenerowania informacji nie powinny przekroczyć korzyści wynikających z jej posiadania,
- 3) musi posiadać znaczenie jakościowe dla procesu podejmowania decyzji.

Ważnym elementem z punktu widzenia jakości informacji i procesu podejmowania decyzji przez organy samorządowe jest źródło jej pochodzenia. Organy samorządowe powinny opierać swoje decyzje na informacjach nie tylko pochodzących z legalnego źródła, ale sprawdzalnych i rzetelnych. Z tego też powodu informacje powinny być generowane w następujących podsystemach [Walczak 2007, s. 47]:

- 1) podsystemie planowania i kontroli,
- 2) podsystemie ewidencji operatywnej,
- 3) podsystemie rachunkowości,
- 4) podsystemie analiz ekonomiczno-finansowych,
- 5) podsystemie statystyki, w tym sprawozdawczości budżetowej.

Niezaprzeczalnym źródłem informacji są raporty z audytu oraz kontroli wewnętrznej. Niestety audyt wewnętrzny nie jest prowadzony we wszystkich jednostkach. Obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego jest regulowany przepisami prawa.

Ważne jest, aby spełniały one określone przesłanki i kryteria, tak aby mogły stać się użyteczne w procesie podejmowania decyzji przez organy samorządowe. O użyteczności informacji decyduje ich jakość oraz spełnianie kryteriów opisanych prawem. Rozpatrując informację, można wskazać, że o jej jakości decyduje dzieśięć cech – jak to określa literatura przedmiotu – wymiarów jakości [Miller 1996; Alter 2002, s. 162] :

- relewancja, czyli stopień, w jakim informacja jest istotna dla użytkownika,
- dokładność, czyli stopień, w jakim odzwierciedla rzeczywistość,
- aktualność, posiadanie wartości użytkowej w konkretnej chwili lub danej potrzebie,
- kompletność, czyli powinna składać się z wystarczającej liczby jakościowo spójnych elementów ułożonych sekwencyjnie, gwarantujących logiczną całość,
- spójność, czyli dążenie do zapewnienia standardu informacji,
- format występowania, czyli jest ona określana przez poziom szczegółowości i formę, w jakiej przedstawiana jest użytkownikowi,
- dostępność, czyli jest opisana na podstawie tego, jak łatwo jest informację pozyskać i posługiwać się nią;
- kompatybilność,
- bezpieczeństwo, czyli jest ona chroniona przed nieodpowiednim, nieautoryzowanym oraz bezprawnym dostępem i wykorzystaniem,
- weryfikowalność, czyli możliwość potwierdzenia, czy jest prawdziwa i czy odpowiada przyjętym standardom w zakresie dokładności, aktualności, kompletności i bezpieczeństwa.

Można wskazać, że dobrą informacją jest taka, która jest istotna dla rozwiązania określonego problemu decyzyjnego, wystarczająco dokładna i kompletna, pochodząca z wiarygodnego źródła, dostarczona do odpowiedniego odbiorcy i w odpowiednim czasie, na odpowiednim poziomie szczegółowości, przesyłana za pośrednictwem odpowiedniego kanału komunikacyjnego, zrozumiała dla użytkownika (często decydenta samorządowego) [Lucey 1995, s. 20].

Z punktu widzenia komunikatywności informacja powinna być wolna od barier semantycznych, syntaktycznych oraz pragmatycznych. Ponadto powinna być dostępna w chwili, kiedy decydent jej potrzebuje (kryterium czasu) oraz w odpowiedniej ilości. Zwłaszcza ten ostatni element powinien być surowo przestrzegany. Zbyt duża liczba informacji nie zwiększa wartości poznawczej, ale wywołuje tzw. szum informacyjny i obniża sprawność procesu decyzyjnego.

Rozpatrując kryteria prawne, sformułowane w obowiązującym prawie, należy przywołać ustawę o rachunkowości, która kryteria te formułuje pod kierunkiem informacji finansowo-księgowej. Chodzi tutaj o wierne przedstawienie zdarzeń kształtujących sytuację finansową i wyników finansowych, odzwierciedlenie treści ekonomicznej zdarzeń i transakcji, obiektywizm i bezstronność, zapewnienie ostrożnej wyceny oraz kompletność. Oznacza to prowadzenie ewidencji na podstawie ogół-

nych standardów wyznaczonych przez ustawę o rachunkowości oraz ustawę o finansach publicznych [Ustawa z dnia 29 września 1994 r....; Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. ...]. Konieczne jest również uwzględnienie zasad rachunkowości, takich jak: zasada ciągłości, zasada kasowości (i memoriału dla określonych przepisami prawa podmiotów), zasada współmierności, zasada ostrożności, zasada periodyzacji, zasada istotności, zasada indywidualnej wyceny [Ustawa z dnia 29 września 1994 r.; Wojtania 1999, s. 14-16; Szczypa 2008, s. 29-32; Szczypa 2005, s. 16-17].

Mając wiarygodną, o wysokiej jakości i dostarczoną zgodnie z zapotrzebowaniem informację, organy samorządowe mogą ją wykorzystać do dokonania:

1) oceny tendencji rozwojowych, najistotniejszych czynników mających wpływ na rozwój oraz do identyfikacji czynników i zjawisk mających wpływ na kształt procesu gromadzenia i wydatkowania publicznych zasobów finansowych,

2) oceny sytuacji finansowej, kondycji i gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego,

3) oceny sytuacji przeddecyzyjnych, z uwzględnieniem sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, wszystkich czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na decyzje finansowe oraz pozostałe decyzje podejmowane przez organy jednostki samorządu terytorialnego, a mające wpływ na przebieg zjawisk finansowych (na ich powstanie lub ich kształt).

Szczególne obszary ocen dokonywanych na podstawie informacji stanowią [Filipiak-Dylewska 2002, s. 63]:

1) zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, co jest jedną z podstawowych zasad racjonalnego wydatkowania środków publicznych i na co zwraca szczególną uwagę ustawodawca w ustawie o finansach publicznych (płynność);

2) racjonalne dokonywanie wydatków i ponoszenie kosztów, zgodnie z zasadą celowości, legalności, gospodarności i oszczędności, ale również z punktu widzenia efektywności i racjonalizacji dotychczasowej struktury wydatkowej;

3) sprawność dochodowa, rozumiana jako stopień realizacji dochodów, ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn ich odchylenia od planu.

Pogłębiając przedstawiony zakres ogólnych ocen (które związane są z oceną gospodarki i sytuacji finansowej), można wyprowadzić oceny szczegółowe, które pozwolą na zapoznanie się ze składowymi determinantami kondycji i gospodarki finansowej. Do wskazanych ocen (zwanych również parametrami opisującymi stan i kondycję gospodarki finansowej), pozwalających ocenić sytuację i gospodarkę finansową, należą: [Filipiak 2008, s. 95; Dylewski, Filipiak 2004, s. 140-141; Waśniewski, Skoczylas 2002, s. 21]:

- oceny gospodarowania publicznymi zasobami środków pieniężnych,
- oceny samodzielności finansowej jednostki samorządu terytorialnego,
- oceny pozycji finansowej w ujęciu bieżącym i długookresowym,
- oceny efektywności realizacji zadań,

- oceny rezerw i odchyleń od wielkości objętych budżetem i/lub planami finansowymi,
- oceny gospodarowania mieniem komunalnym,
- oceny stopnia wypłacalności jednostki samorządu terytorialnego,
- oceny zdolności do terminowego regulowania zobowiązań wymagalnych,
- oceny rentowności kapitału własnego, wielkości dywidend, wypłacalności, płynności oraz ryzyka.

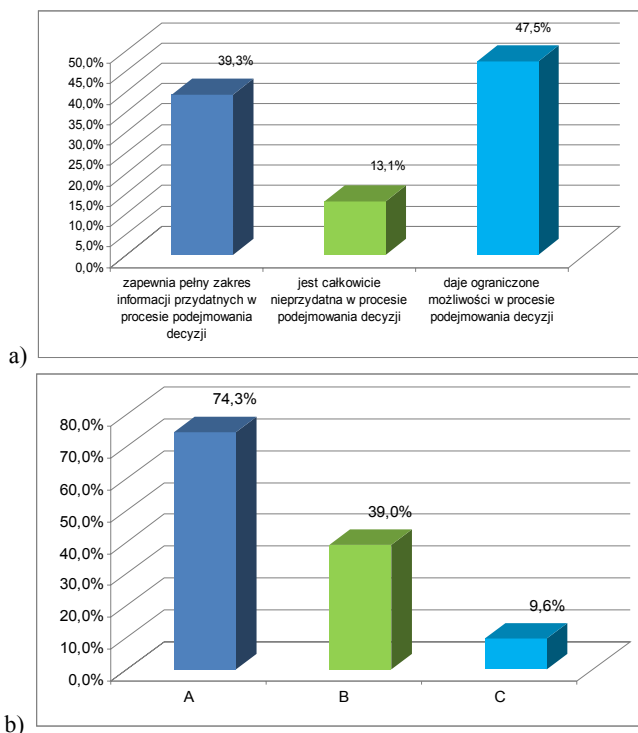
Organy samorządowe nie są jedynymi podmiotami zainteresowanymi informacją. Sytuacją i kondycją finansową zainteresowani są szczególnie: inwestorzy, instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, agencje ratingowe, wierzyciele, agencje rządowe czy też społeczeństwo. Zainteresowanie informacją o sytuacji i gospodarce finansowej wynika z faktu ścisłego uzależnienia od sytuacji finansowej jednostki samorządowej wielu podmiotów otoczenia. Oznacza to, że podmioty w zależności od sytuacji finansowej jednostki samorządowej mogą (nie zawsze muszą, ale najczęściej to robią) korygować swoje instytucjonalne cele, ale należy podkreślić, że największą rangę w tym zakresie ma kształt obowiązującego systemu politycznego, system postaw i wartości uznawanych w danym społeczeństwie [Samuelson i in. 1993, s. 2].

3. Ocena informacji jako źródła wiedzy o sytuacji i kondycji finansowej jednostki samorządu terytorialnego w świetle badań empirycznych²

Elementem procesu decyzyjnego są sprawozdania. Są one pochodnymi ewidencji księgowej, stanowią też istotne źródło informacji o sytuacji i gospodarce finansowej, ale również na ich podstawie podejmuje się decyzje mające wpływ na sytuację i gospodarkę finansową. Rysunek 1 prezentuje opinie respondentów w zakresie wykorzystania sprawozdań (część a) oraz innych informacji (część b) w procesie podejmowania decyzji.

W opiniach respondentów istnieją problemy w zakresie wykorzystania istniejącej sprawozdawczości w procesie decyzyjnym. Tylko 39,3% respondentów wskazuje, że istniejący system sprawozdawczości zapewnia pełen zakres informacji przydatnych w procesie podejmowania decyzji. 13,1% twierdzi, że system sprawozdawczości jest całkowicie nieprzydatny w procesie podejmowania decyzji, a 47,5% wskazuje, że można wykorzystać go w ograniczonym zakresie.

² W badaniach posłużono się dwoma kwestionariuszami ankiety, skierowanymi do skarbników oraz do komisji rewizyjnej. Badania uzupełniono kwestionariuszem wywiadu skierowanym do skarbników. Badania były prowadzone w okresie od listopada 2007 r. do czerwca 2008 r. W podejściu badawczym zastosowano dwie fazy doboru próby do badań oraz posłużono się różnymi metodami (dobór losowy i warstwowy, dobór pełny i losowy optymalny). Zastosowana metoda doprowadziła do przebadania 203 jednostek samorządu terytorialnego.

Legenda dla części b):

- A – informacje z ewidencji i sprawozdania z wykonania budżetu (nieobligatoryjne).
- B – dodatkowe informacje i zestawienia finansowe poszczególnych jednostek wykorzystywanych do monitoringu (sytuacji i gospodarki finansowej) i podejmowania decyzji.
- C – jednostka ma własny, niezależny od sprawozdawczości finansowej system informacji i sprawozdań finansowych.

Rys. 1. Opinie na temat wykorzystania sprawozdań oraz innych informacji w procesie podejmowania decyzji

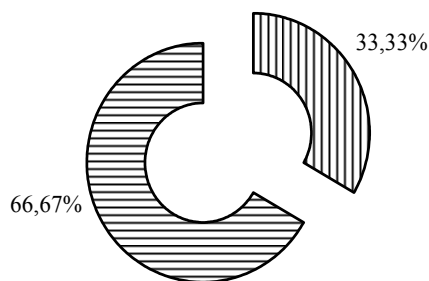
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań grantu badawczego nr 1 H02C 103 30.

W opiniach respondentów istnieją problemy w zakresie wykorzystania istniejącej sprawozdawczości w procesie decyzyjnym. Tylko 39,3% respondentów wskazuje, że istniejący system sprawozdawczości zapewnia pełen zakres informacji przydatnych w procesie podejmowania decyzji. 13,1% twierdzi, że system sprawozdawczości jest całkowicie nieprzydatny w procesie podejmowania decyzji, a 47,5% wskazuje, że można wykorzystać go w ograniczonym zakresie. W jednostkach samorządu terytorialnego 74,3% pozyskuje informacje dodatkowe z systemu wewnętrznego, głównie są to informacje budżetowe. 39% ankietowanych wskazuje, że w procesie podejmowania decyzji konieczne są dodatkowe informa-

cje i zestawienia finansowe poszczególnych jednostek, także dane te są wykorzystywane w procesie monitoringu kondycji i gospodarki finansowej. Jedynie w 9,6% został stworzony własny system informacyjno-sprawozdawczy.

Dla celów dokonania oceny systemu informacyjnego poproszono respondentów o udzielenie odpowiedzi na temat oceny możliwości i celowości wykorzystania statystycznej sprawozdawczości budżetowej w ocenie sytuacji i gospodarki finansowej. Respondenci jednoznacznie wskazali, że informacje z systemu sprawozdawczego nie stanowią narzędzia w procesie podejmowania decyzji (rys. 2).

Z przeprowadzonych badań wynika wąskie zastosowanie statystycznej sprawozdawczości budżetowej w procesie podejmowania decyzji (por. rys. 2 i 3). Większość respondentów nie widzi możliwości zapewnienia na podstawie tej sprawozdawczości kompletnej, rzetelnej, jak również obiektywnej oraz zgodnej z zasadą rzetelnego obrazu możliwości informacji służącej procesom decyzyjnym. Przyczyną jest tutaj przede wszystkim brak ujęcia wszystkich zobowiązań, brak precyzyjnych przepisów w zakresie ewidencji, jak również zastosowanie rozwiązań, które zaciemniają rzeczywisty obraz gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego³.

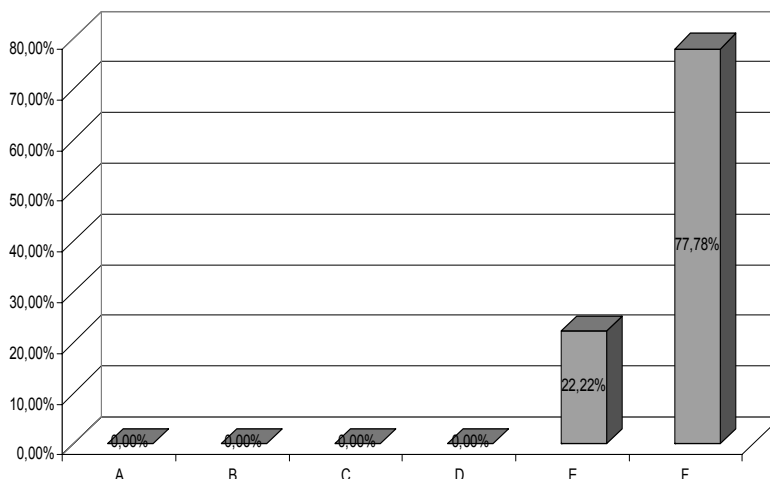

Rys. 2. Ocena wykorzystania sprawozdawczości jako podstawy dokonywania oceny gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań grantu badawczego nr 1 H02C 103 30.

Dokonanie oceny sytuacji i gospodarki finansowej wymaga pozyskania dodatkowych informacji, przedefiniowania pojęć, dokonania dodatkowych zestawień informacji i agregacji danych. Tylko nieliczne jednostki tworzą własny, niezależny od sprawozdawczości finansowej, system informacji i sprawozdań finansowych (rys. 3).

³ Informacje te otrzymał zespół badawczy w trakcie wywiadów.

Legenda:

- A – wykorzystanie jedynie statystycznej sprawozdawczości budżetowej.
- B – wykorzystanie jedynie ewidencji.
- C – wykorzystanie jedynie sprawozdania z wykonania budżetu.
- D – wykorzystanie wszystkich powyżej wymienionych.
- E – wykorzystanie wszystkich powyżej wymienionych, ale wymagają dokonania dodatkowych agregacji danych, zestawień.
- F – wykorzystanie wszystkich powyżej wymienionych, ale wymagają przededefiniowania pojęć, dokonania dodatkowych zestawień i agregacji danych.

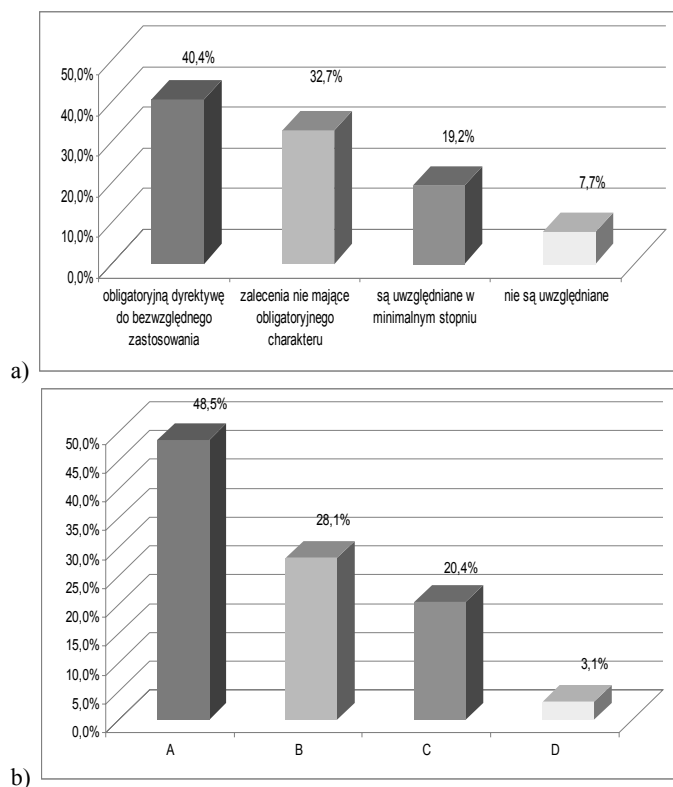
Rys. 3. Ocena przydatności źródeł informacji w ocenie gospodarki finansowej oraz kierunki uzupełnienia zapotrzebowania informacyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań grantu badawczego nr 1 H02C 103 30.

Powyższe odpowiedzi potwierdzają brak przydatności istniejącej sprawozdawczości w ocenie sytuacji i gospodarki finansowej. Jednostki samorządu terytorialnego bazują na informacjach specjalnie agregowanych, zestawianych, przygotowywanych, ale pochodzących z ewidencji finansowo-księgowej.

Kolejnym ważnym instrumentem i źródłem informacji w ocenie sytuacji i kondycji finansowej jest ocena audytowa (pochodząca z audytu wewnętrznego) i raport z kontroli wewnętrznej. Rysunek 4 prezentuje wykorzystanie tej informacji w ocenie sytuacji i kondycji finansowej.

W części a. rys. 4 prezentuje się wykorzystanie oceny z audytu wewnętrznego w ocenie sytuacji i gospodarki finansowej, z kolei część b. tego wykresu prezentuje odpowiedzi w zakresie wykorzystania raportów z kontroli wewnętrznej. Raporty te stanowią wskazanie do bezwzględnego zastosowania jedynie w niewielu ponad 40% jednostek. Pod względem istoty audytu i kontroli wewnętrznej, których zadaniem jest ocena sytuacji i gospodarki finansowej oraz uzyskanie zapewnienia, że

Legenda dla części b):

A – jako obligatoryjna dyrektywa do bezwzględnego zastosowania.

B – zalecenia niemające obligatoryjnego charakteru.

C – są uwzględniane w minimalnym stopniu.

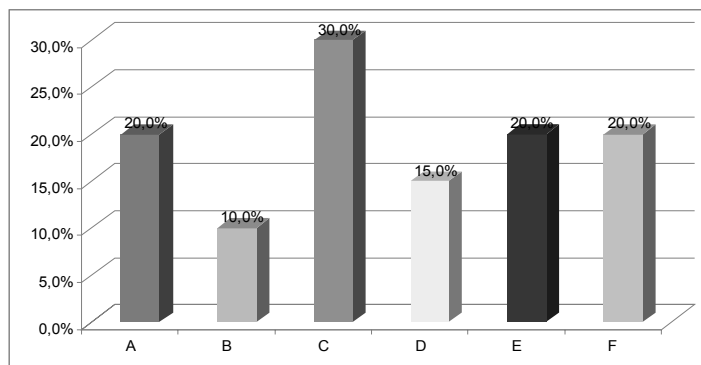
D – nie są uwzględniane.

Rys. 4. Wykorzystanie raportów z audytu wewnętrznego i kontroli wewnętrznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań grantu badawczego nr 1 H02C 103 30.

wszystkie systemy działają prawidłowo, raporty powinny stanowić cenne źródło informacji w procesie decyzyjnym (zwłaszcza w sytuacji kryzysu). Zasadne byłoby wprowadzenie zmiany w zakresie wykorzystania raportów z przeprowadzonych kontroli, powinny one stanowić podstawę do zmian procedur w zakresie prowadzenia gospodarki finansowej oraz zwiększenia skuteczności kontroli.

Przygotowanie informacji o sytuacji i gospodarce finansowej jest trudnym procesem, gdyż wymaga nie tylko zgromadzenia odpowiednich danych, ale również poznania czynników wpływających na sytuację finansową oraz kształtujących stan gospodarki finansowej. Rysunek 5 prezentuje opinię respondentów w zakresie czynników utrudniających dokonywanie oceny sytuacji i gospodarki finansowej.

Legenda:

A – brak kompleksowej informacji.

B – brak oceny finansowej budżetu.

C – brak kompleksowego raportu informującego w sposób obiektywny o sytuacji finansowej całej jednostki samorządu terytorialnego wraz z jednostkami podległymi.

D – brak oceny ekspertów.

E – brak oceny audytora zewnętrznego.

F – brak systematycznych analiz finansowych pozwalających na systematyczną ocenę gospodarki finansowej.

Rys. 5. Opinie respondentów na temat czynników utrudniających dokonywanie oceny sytuacji i gospodarki finansowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań grantu badawczego nr 1 H02C 103 30.

Głównymi czynnikami utrudniającymi dokonanie oceny sytuacji i gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego są: brak kompleksowego raportu informującego w sposób obiektywny o sytuacji finansowej całej jednostki samorządu terytorialnego wraz z jednostkami podległymi (30%), brak kompleksowej informacji (20%), brak oceny audytora zewnętrznego, brak systematycznych analiz finansowych pozwalających na systematyczną ocenę gospodarki finansowej (20%), brak oceny ekspertów (15%), brak oceny finansowej budżetu (10%).

Z powyżej zaprezentowanych danych wynika konieczność zmiany podejścia do informacji w jednostkach samorządu terytorialnego. Zmiany powinny nastąpić zarówno na poziomie ustawowym, jak i w samych jednostkach powinno się rozpocząć prace nad zmianami i dostosowaniem sprawozdawczości do potrzeb. Nowy kształt sprawozdań powinien uwzględniać potrzeby dokonywania oceny sytuacji i gospodarki finansowej jednostki samorządowej.

4. Podsumowanie

Należy wskazać, że przedstawiony w opiniach respondentów obraz wykorzystania informacji, z punktu widzenia jej jakości i potrzeb, budzi zastrzeżenia i wymaga gruntownej przebudowy. Aby podejmować skuteczne decyzje, nie można opierać się na statystycznej sprawozdawczości budżetowej. Konieczne jest wypracowanie kompleksowej informacji do celów zarządczych wspartej przez systemy audytu i kontroli wewnętrznej.

Aby móc wykorzystywać informacje ze wskazanych powyżej podsystemów oraz aby mogły stanowić one wiarygodne źródło informacji zarządczych, należy dokonać zmian w świadomości odbiorców informacji (wskazują na to dane o wykorzystaniu raportów z audytu i kontroli wewnętrznej). W dobie kryzysu konieczny staje się stały monitoring, a właśnie audyt wewnętrzny służy szacowaniu obszarów ryzyka i może stanowić skuteczny instrument w podwyższaniu efektywności gospodarki finansowej i dokonywaniu oceny kondycji finansowej jednostki samorządu terytorialnego.

Informacja o sytuacji i gospodarce finansowej stanowi ważny element w podejmowaniu decyzji dotyczących rozwoju (inwestycji czy rozszerzenia dotychczasowych standardów realizowanych zadań). Dlatego też wymaga wsparcia metodycznego i zmian w sposobie jej agregacji oraz dostarczania.

Literatura

- Alter S., *Information Systems: Foundation of E-Business*, Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ 2002.
- Dylewski M., Filipiak B., Gorzałczyńska-Koczkodaj M., *Analiza finansowa w jednostkach samorządu terytorialnego*, Municipium SA, Warszawa 2004.
- Filipiak B., *Strategie finansowe jednostek samorządu terytorialnego*, Wyd. PWN, Warszawa 2008.
- Filipiak-Dylewska B., *Procedury budowy strategii finansowania zadań własnych gminy*, WNUS, Szczecin 2002.
- Lucey T., *Management Information Systems*, DP Publications Ltd., London 1995.
- Miller H., *The Multiple Dimensions of Information Quality*, „Information Systems Management” 1996 vol. 13, no 2.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 czerwca 2006 roku w sprawie kwot, których przekroczenie powoduje obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych, DzU nr 112, poz. 763.
- Samuelson J.M., Wilkes F.M., Brayshaw R.E., *Management of Company Finance*, Chapman and Hall, London 1993.
- Szczypa P. (red.), *Rachunkowość dla Ciebie. Podstawy rachunkowości*, CeDeWu, Warszawa 2008.
- Szczypa P., *Zasady rachunkowości*, CeDeWu, Warszawa 2005.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU 2002 nr 76, poz. 694 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, DzU nr 249, poz. 2104 z późn. zm.

Walczak M. (red.), *Analiza finansowa w zarządzaniu współczesnym przedsiębiorstwem*, Difin, Warszawa 2007.

Waśniewski T., Skoczylas W., *Teoria i praktyka analizy finansowej w przedsiębiorstwie*, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa 2002.

Wojtania T., *Podstawy rachunkowości budżetowej*, FRR Polsce, Warszawa 1999.

THE MEANING OF INFORMATION IN THE ESTIMATION OF SITUATION AND FINANCIAL ECONOMY OF LOCAL SELF GOVERNMENT IN RESPONDENTS' OPINION

Summary: The article presents the meaning of information in the estimation of a situation and financial economy of local self government. The author presents the role and the meaning of information in the scoring process of the estimation of the situation and the financial economy. There are analysed the research which describes the estimation of the existing system of information and its usefulness in assessing the situation and the financial economy.